

הייתי מטפלת ב"גן עופר" / ליבוש קוצר

1946

אני עובר עם הילדים בחצר ופוגשים בחברה לבושה בגדים שלאחרי העבודה. "נכון, שהיא עובדת היום באפס?" שואלת אותי רחל הילדה. "מה זאת אומרת" שאלתיה, "זאת אומרת שיש לה היום שבת." "דני יושב בארוחת הצהריים זמן רב ואינו מתחיל לאכול את מנתו. אני מזהיר אותו: "אם לא תתחיל לאכול עד אשר אני אגמור את המנה שלי, אקח ממך את הצלחת עם האוכל". הוא פורץ בבכי: "אבל אתה אוכל יותר מדי מהר וזה לא נכון". תופס את הכף ומתחיל לאכול.

שנאה "גזעית" חדרה ללבבות ילדינו הצעירים. לשם נקמה בילד "זר" יודעים הם כולם להתלכד מקטן ועד גדול. כמה מילדי הגן והכיתה הקיפו את עוזי (ילד מחיפה) וכל אחד שם את ידו עליו. עוזי בוכה ומתייפח. אני מנסה להסביר כי לא יפה להתנפל על ילד אחד וזו ההסברה שקיבלתי: "הוא מתנהג לא כמו שהילדים שלנו ולכן אנחנו יכולים להרביץ לו".

דני (גם הוא זר) הרגיש בסכנה המתקרבת אליו, עוזר ל"גזענים" בפעולתם. תוך כדי הרמת ידיים על עוזי הוא אומר: "נכון שאני מתנהג כמוכם, אותי אתם אוהבים". התחבולה הפעם הצליחה.

בחוף קר ונורית אינה רוצה ללבוש סוודר. אני מסביר שהיא עלולה להתקרר, אבל היא מאיימת עלי: "אם לא תרשה לי לצאת החוצה בלי סוודר לא אוכל ארוחת ערב". אני מסכים שלא תאכל ארוחת ערב אם לא תרצה, ובלבד שתלבש את הסוודר. היא בין רגע מתחרטת על סעיפי ההסכם. "אני כן אוכל ארוחת-ערב, אבל אוכל לאט לאט, וזה יקח הרבה מאוד זמן.."

עודד, דליה ויורם משחקים בחדר הבובות. עודד סוחב משהו מיורם ובורח. דליה רוצה לזכות מן ההפקר, רודפת אחריו ואומרת: "אתה יודע עודד, כשגונבים משהו, צריך להתחלק בזה, אחרת אני אגנוב את זה ממך בלילה כשתישן". כמו שכתוב "הגונב מגנב-פטור".

כלי זין חשוב בידי הילדים במלחמתם במחנכים הבוגרים הוא החיקוי.

יורם עולה על השולחן ומקים רעש מסביבו. אני מבקש אותו: "יורם רד מהשולחן". הוא מסתכל ישר בעיני ועונה בשקט: "יורם רד מהשולחן".

אני מרים את קולי: "יורם רד מהשולחן אתה מלכלך אותו!"

אף הוא מרים את קולו וחוזר אחרי: "יורם רד מהשולחן אתה מלכלך אותו".

אני ממשיך: "עוד מעט ואוציא אותך מהחדר". והוא: "עוד מעט ואוציא אותך מהחדר".

לדברי יש הד, כל מלה חוזרת. אולם אין להם השפעה כאילו לא נאמרו.

עוד נסיון אחד: "יורם מתי תפסיק לחזור על דברי?" התשובה: "כשאתה תפסיק לדבר."

אני שותק רגע והוא יורד מהשולחן. הוא הצליח לרגע קט לשחק תפקיד של בוגר וחזק, ביקש, הזהיר, ואיים. בדיוק כפי שעושים הגדולים והרגשתו טובה עליו.

בארוחה רעש, הרבה ילדים מדברים יחד. "ילדים אל תקימו רעש כזה, בשעת האוכל לא צריך לדבר". אחד עונה: "גם החברים מדברים תמיד בשעת האוכל".

אני מוותר קצת: "אפשר לדבר מעט ולא כל הזמן, בלי הפסק", "גם החברים מדברים בלי הפסק ומתי שבאים לחדר-האוכל הרעש שם גדול".

אני ממשיך להסביר: "בחדר האוכל יש הרבה חברים וכשכל אחד מדבר מעט- מתהווה רעש".

"זה לא נכון, זה לא נכון" הגיבו מכל הצדדים. "גם שם צריך להיות שקט, כשיש מעט חברים, גם כן מדברים הרבה".

אכן, חינוך הילדים נתון באמת בידי הקיבוץ כולו.